

A Görög Kommunista Párt rendhagyó története

2015 szeptember 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Az el?rehozott, idén már második, sorsdönt?nek nevezhet? görögországi választásokon a Görög Kommunista Párt a gy?zelemre esélyes Sziriza ellenfeleként indul.

A kommunista párt nem vett részt az Alexisz Cipriasz vezette baloldali koalícióban, és nem fog össze a bel?le kivált, és az EU gazdasági „diktátumát” elutasító radikálisokkal sem.

A görög kommunisták, akiknek a f?titkárát jelenleg Dimitris Koutsoumbas-nak hívják, 2015 januárjában a szavazatok 5,5 százalékát nyerték el, és hasonló er?t képviselnek, mint az újfasiszta, rasszista Arany Hajnal Párt (6,3 százalék). Mindkét politikai er? széls?séges és kompromisszumra képtelen, meger?södésük – melynek esélyét most nem lehet kizárni – komoly veszélyt jelent a görög demokráciára. E két, széls?ségesnek nevezhet? párt közül az 1924-ben alapított GKP jóval régebbi múltra tekint vissza, és az európai kommunista párttól teljesen elüt? története megérdemli, hogy közelebbr?l szemügyre vegyük.

A GKP „külön útja” a második világháború alatt, Hellasz német megszállása idején kezd?dött, amikor a kommunisták vezette ELASZ (Görög Népi Felszabadító Hadsereg) véres harcokban legy?zte a többi partizáncsoportot. Ez helyzet mutatott bizonyos hasonlóságot a többi európai országgal, ahol emigráns kormány m?ködött, ugyanakkor meghatározó er?vé vált a belföldi, kommunista vezetés alatt álló ellenállási mozgalom. Közben azonban Churchill és Sztálin 1944. október 9-i moszkvai találkozóján, ahol a felszabadított országok sorsáról döntöttek, a Kreml ura 90-10 százalék arányban átengedte Görögországot a briteknek. Ezt a döntését azonban nem hozta a görög kommunisták tudomására. ?k a németek kivonulása után szembeszálltak a kairói emigráns kormánnyal, annak ellenére, hogy a bejrúti, majd a casertai egyezményben el?zetesen elfogadták, hogy csak a demokratikus választások eredményeinek megfelel?en részesülnek a hatalomból.

Az 1944 december elején, a németek kivonulása után az EAM (a kommunisták vezette Nemzeti Felszabadítási Front) tömegtüntetéseket rendezett Athénban a Georgiosz Papandreu vezette emigrációból visszatért kormány ellen. December 3-án az angol csapatok már fegyvert kényszerültek használni az ELASZ ellen. Hetekig tartó harcok következtek, melynek következményeképpen a kommunista er?ket kiszorították az Attikai-félszigetr?l. A GKP akkori vezet?i, Georgiosz Sziandosz és Janisz Joanidisz csalódottan vették tudomásul, hogy Sztálin cserbenhagyta ?ket, bár a Vörös Hadsereg csapatai benyomultak Bulgáriába, és elérték a görög határt.

Pedig az athéni ütközetek el?tti hetekben a GKP képvisel?i ellátogattak Belgrádba és Szófiába és szovjet segítséget kértek. Azt hangoztatták, hogy a szovjetek közbeavatkozásával lehet csak megakadályozni az er?szak elszabadulását. A Szintagma téren december harmadikán lezajlott véres összecsapások után Petrosz Ruszosz, a GKP kádere táviratot küldött a Moszkvában tartózkodó Georgi Dimitrovnak: *„Erkölcsi támogatást, fegyvert és*

munícióit igényel a harcunk. [...] *Remélhetünk némi segítséget? Ha a Szovjetunió bizonytalan, hogy beavatkozzék-e, akkor mit tanácsol, mit tegyünk? Kérem, minél gyorsabban válaszoljon!"* Dimitrov válasza egyáltalán nem volt biztató: *„A jelen helyzetben* [a görög kommunisták] *itteni segítségre nem támaszkodhatnak."* Talán beszédesebb Molotov szovjet külügyminiszter magyarázata: *„Még ha csöndben vagyunk is, támogatjuk az EAM-ELASZ küzdelmét."*

Ezután, vagyis a fegyveres felkelés veresége után, 1945. február 12-én írta alá a GKP a varkiziai egyezményt a Papandreu-kormánnyal és az angol csapatok parancsnokával. Ebben kötelezettséget vállalt az ELASZ lefegyverzésére és feloszlatására, továbbá arra, hogy nem gátolja az 1946 márciusi országgy?lési választások megrendezését. Utóbb a GKP vezetése a varkiziai egyezményt „elfogadhatatlan kompromisszumnak" min?sítette, ami *„valójában kapitulációt jelentett az angol imperialisták és a görög reakció el?tt"*. Megjegyzend?, hogy a választásokig eltelt egy évben a hatóságok kegyetlenül üldözték a baloldaliakat. Elég itt megemlíteni, hogy egy továbbra is gerillaharcot folytató partizánvezért, Aris Velouchiotit 1945 júniusában az üldöz? katonák bekerítették és megölték. Majd hasonló sorsra jutott alvezérével együtt lefejezték, és a két koponyát Trikala város f?terén egy lámpavason közszemlére tették.

Az 1946 márciusi választásokon a GKP, melynek ekkor már a Dachauból visszatért Nikosz Zachariadis volt a f?titkára, nem vett részt, hanem kirobbantotta görög polgárháború harmadik, legvéresebb szakaszát, mely egészen 1949-ig tartott. Az új, harcias politika hátterében az állt, hogy a Szovjetunió, akkori szövetségesével, Jugoszláviával együtt már késznek mutatkozott a görög kommunisták fegyveres támogatására. Ebben Sztálin és Tito épp a görögországi választások el?tt állapodott meg a Krímben tartott találkozóján.

Mint ismeretes, a véres görög polgárháború kommunista szempontból kudarcnak bizonyult. A partizánoknak soha nem sikerült jelent?sebb, összefügg? területet, vagy nagyobb várost az ellen?rzésük alá vonniuk. Ebben nagy szerepe volt az athéni kormányokat támogató amerikaiaknak. ?k léptek a britek helyére azután, hogy Harry Truman elnök az USA kongresszusában, 1947- március 12-én bejelentette: amennyiben az USA nem lép közbe, Görögország hamarosan kommunista vezetés alá kerül. Fontos körülmény volt az is, hogy a kommunisták vezette GDH (Görög Demokratikus Hadsereg) támogatása elfogyott. Miután Sztálin és Tito között a viszony 1948 tavaszán elmérgesedett, és Jugoszláviát a Kominform június 28-i határozata „kiátkozta", elapadt a fegyver- és l?szerutánpótlás. 1949 folyamán 35145 görög kommunista indult emigrációba, közülük vagy 12000 Magyarországra.

Nikosz Zachariadisz pályája azonban ekkor még távolról sem ért véget. A GKP-ra meghatározó hatást gyakorló politikus, aki úgy érezte, 1944 decemberében Sztálin elárulta a „görög ügyet", csak a Szovjetunióba emigrálhatott. Az emigráns párt vezetése Taskentben m?ködött, és Zachariadisz 1953 után konfliktusba keveredett az új szovjet vezetéssel. Hruscsovot is élesen bírálta „opportunizmusáért". Válaszul az SZKP f?titkára elérte, hogy Zachariadiszt váltsák le a f?titkári posztról, majd 1957-ben, több követ?jével együtt, a GKP-ból is kizárták. ?t magát Szibériába szám?zték, el?bb Jakutföldre, majd Szurgutba. 1962-ben sikerült Moszkvába szöknie, ahol felkereste a görög követséget, s közölte: nem viseli el tovább a szám?zetést, inkább szállítsák haza, és állítsák bíróság elé. Ám a követség épületéb?l kilépve letartóztatták, és visszavitték Szurgutba, ahol hetven éves korában öngyilkos lett. Más források szerint 1973-ban kivégezték.

Földi maradványait 1991 decemberében szállították vissza Görögországba, majd húsz évvel kés?bb a GKP nemzeti konferenciája teljesen rehabilitálta. Azóta a GKP-nek az az álláspontja, hogy a Szovjetunió Sztálin halála után letért a helyes útról. Ez vezetett azután a felbomlásához, és a nemzetközi munkásmozgalom felszámolásához. Pedig, mint ismert, Sztálin is megalkuvó volt, hiszen 1944 decemberében elárulta a görög kommunistákat... Kíváncsi vagyok, hogy ma hányan szavaznak az „ortodox sztálinista" GKP-ra.

{Görög választás: gy?zött a Sziriza}

Pelle János

PhD, egyetemi oktató

www.hirado.hu - Látószög

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát,

a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló